

	Центральнoукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Назва дисципліни: Спеціальна психологія			
		Статус дисципліни <i>обов'язковий компонент (цикл фахової підготовки)</i>			
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка				
Спеціальність	016.02 Спеціальна освіта (Олігофренопедагогіка)				
Освітня програма	Спеціальна освіта (Олігофренопедагогіка і логопедія)				
Рівень вищої освіти	бакалавр				
Форма навчання	денна				
Курс	III				
Семестр	V				
Обсяг дисципліни	Кредити	3	Години	90	
	Лекційні			20	
	Практичні/семінарські			16	
	Лабораторні			-	
	Самостійна робота			54	
Семестровий контроль	екзамен				
Викладач	<i>Вдовенко Вікторія Віталіївна, канд. пед. наук, доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти</i>				
Контактна інформація	V.V.Vdovenko@cuspu.edu.ua				
Кафедра	<i>педагогіки та спеціальної освіти</i>				
Факультет	<i>Педагогіки, психології та мистецтв</i>				
Предмет навчання (Що буде вивчатися)	<p>Загальні основи спеціальної психології. Предмет і завдання спеціальної психології. Міждисциплінарні зв'язки спеціальної психології. Методи та принципи дослідження у спеціальній психології. Поняття "дитина з порушеннями психофізичного розвитку". Класифікація порушень психофізичного розвитку. Складові спеціальної психології. Дефект розвитку та його структура. Структура дефекту при різних дизонтогеніях. Загальні та специфічні закономірності розвитку особи з психофізичними порушеннями. Специфічні закономірності розвитку при різних дизонтогеніях. Чинники психічного розвитку дитини та параметри дизонтогенезу. Основні категорії спеціальної психології: корекція, компенсація, копінг-с стратегії, гіперкомпенсація, психологічний захист, декомпенсація і псевдокомпенсація, реабілітація, абілітація, соціалізація, адаптація.</p> <p>Психічний розвиток при різних дизонтогеніях. Дизонтогенез інтелектуального розвитку. Олігофренія та деменція: спільні риси та відмінності. Відмінність олігофренії від затримки психічного розвитку та алалії. Основні прояви затримки психічного розвитку. Особливості психофізичного розвитку при розладах аутистичного спектру (РАС). Ознаки РАС, ранні прояви. Особливості психічного розвитку дітей з аутизмом впродовж перших трьох років життя. Особливості психічного розвитку дітей з аутизмом впродовж дошкільного дитинства. Особливості сенсорного сприйняття при РАС. Типові страхи у</p>				

	<p>дітей з аутизмом. Психологічна підтримка сім'ї з дитиною з РАС. Підготовка дитини з РАС до навчання: психологічний аспект. Корекція та психотерапія при РАС. Альтернативна комунікація. Синдром Аспергера та синдром Ретта. Психофізичний розвиток при розладі дефіциту уваги з гіперактивністю (РДУГ). Супровід дітей із РДУГ, мультидисциплінарний підхід. Особливості психофізичного розвитку при синдромі Дауна. Психокорекційна робота з дітьми з синдромом Дауна. Особливості та причини дизгармонійного розвитку дитини. Акцентуованість характеру підлітка. Обдарована дитина: психологічні проблеми розвитку. Обдаровані діти з аутистичними рисами особистості. Психічний розвиток при сенсорних порушеннях. Сутність сурдопсихології, предмет та задачі. Чинники порушень слуху. Класифікація порушень слуху: глухі, пізньооглухі, туговухі. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з порушеннями слуху. Тифлопсихологія – предмет та задачі. Чинники порушення зору. Класифікація порушень зору: незрячі, слабозорі. Загальна характеристика особливостей психічного розвитку дітей з порушеннями зору. Психічний розвиток при порушеннях опорно-рухового апарату. Порушення опорно-рухової сфери – дитячий церебральний параліч (ДЦП). Чинники виникнення ДЦП. Форми ДЦП: спастична деплегія, геміпаретична, гіперкінетична, подвійна гіплегія, атонічно-астатична. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з ДЦП.</p>
<p>Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)</p>	<p>Мета навчальної дисципліни – опанування студентами системою знань із основ спеціальної психології для забезпечення їхньої підготовки до практичної діяльності та удосконалення знань і умінь щодо здійснення корекційної функції професійної діяльності спеціального (корекційного) педагога (вчителя-дефектолога). Ознайомлення студентів із категоріальним апаратом, теоретичними основами, предметом, завданнями, методами спеціальної психології та специфіки їх використання щодо вивчення дітей з психофізичними порушеннями, класифікацією порушень психофізичного розвитку; Опанувати методи дослідження психологічних особливостей осіб з різними психофізичними порушеннями (інтелектуального розвитку, мовленнєвого розвитку, опорно-рухового апарату, слуху, зору, роботи внутрішніх органів). Ґрунтовно вивчити психологічну характеристику психічного розвитку, пізнавальної діяльності, особистості учнів з порушеннями розумового розвитку, методи їх корекції, основи психологічної реабілітації та абілітації осіб із різними психофізичними порушеннями.</p>
<p>Компетентності</p>	<p>Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.</p> <p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.</p> <p>ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:</p> <p>СК-6. Здатність працювати в команді, здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та</p>

	<p>соціальний супровід дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю в різних типах закладів.</p> <p>СК-10. Здатність до системного психолого-педагогічного супроводу сім'ї, яка виховує дитину з особливими освітніми потребами.</p>
<p>Програмні результати (Чому можна навчитися)</p>	<p>Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • предмет та складові спеціальної психології; • специфіку використання методів психологічного дослідження у спеціальній психології та принципи дослідження у спеціальній психології; • класифікацію порушень психофізичного розвитку; • суть дефекту, його структуру загалом та при різних дизонтогеніях; • особливості функціонування психіки осіб при різних дизонтогеніях; • суть загальних та специфічних закономірностей розвитку особи з психофізичними порушеннями; • основні категорії спеціальної психології (корекція, компенсація, реабілітація, соціалізація та ін.); • заклади освіти для осіб із порушеннями психофізичного розвитку та особливості навчання та виховання в них; <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • розкривати суть основних понять та теоретичних положень, що вивчаються; • орієнтуватися в різних дизонтогеніях, визначати структуру дефекту та закономірності розвитку осіб із різними дизонтогеніями; • орієнтуватися у закладах освіти для осіб із різними дизонтогеніями; • визначати адекватні засоби психолого-педагогічного впливу на осіб із різними дизонтогеніями; • здійснювати інформаційний пошук на основі роботи з літературними джерелами зі спеціальної психології та корекційної педагогіки; аналізувати теоретичний матеріал і здійснювати його узагальнення, формулювати висновки.
<p>Зміст дисципліни</p>	<p>Модуль 1. Загальні основи спеціальної психології. Предмет і завдання спеціальної психології. Міждисциплінарні зв'язки спеціальної психології. Методи та принципи дослідження у спеціальній психології. Поняття "дитина з порушеннями психофізичного розвитку". Класифікація порушень психофізичного розвитку. Складові спеціальної психології. Дефект розвитку та його структура. Структура дефекту при різних дизонтогеніях. Загальні та специфічні закономірності розвитку особи з психофізичними порушеннями. Специфічні закономірності розвитку при різних дизонтогеніях. Чинники психічного розвитку дитини та параметри дизонтогенезу. Основні категорії спеціальної психології: корекція, компенсація, копінг-с стратегії, гіперкомпенсація, психологічний захист, декомпенсація і псевдокомпенсація, реабілітація, абілітація, соціалізація, адаптація.</p>

Модуль 2. Психічний розвиток при різних дизонтогеніях. Дизонтогенез інтелектуального розвитку. Олігофренія та деменція: спільні риси та відмінності. Відмінність олігофренії від затримки психічного розвитку та алалії. Основні прояви затримки психічного розвитку. Особливості психофізичного розвитку при розладах аутистичного спектру (РАС). Ознаки РАС, ранні прояви. Особливості психічного розвитку дітей з аутизмом впродовж перших трьох років життя. Особливості психічного розвитку дітей з аутизмом впродовж дошкільного дитинства. Особливості сенсорного сприйняття при РАС. Типові страхи у дітей з аутизмом. Психологічна підтримка сім'ї з дитиною з РАС. Підготовка дитини з РАС до навчання: психологічний аспект. Корекція та психотерапія при РАС. Альтернативна комунікація. Синдром Аспергера та синдром Ретта. Психофізичний розвиток при розладі дефіциту уваги з гіперактивністю (РДУГ). Супровід дітей із РДУГ, мультидисциплінарний підхід. Особливості психофізичного розвитку при синдромі Дауна. Психокорекційна робота з дітьми з синдромом Дауна. Особливості та причини дизгармонійного розвитку дитини. Акцентуованість характеру підлітка. Обдарована дитина: психологічні проблеми розвитку. Обдаровані діти з аутистичними рисами особистості. Психічний розвиток при сенсорних порушеннях. Сутність сурдопсихології, предмет та задачі. Чинники порушень слуху. Класифікація порушень слуху: глухі, пізньооглухлі, туговухі. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з порушеннями слуху. Тифлопсихологія – предмет та задачі. Чинники порушення зору. Класифікація порушень зору: незрячі, слабозорі. Загальна характеристика особливостей психічного розвитку дітей з порушеннями зору. Психічний розвиток при порушеннях опорно-рухового апарату. Порушення опорно-рухової сфери – дитячий церебральний параліч (ДЦП). Чинники виникнення ДЦП. Форми ДЦП: спастична деплегія, геміпаретична, гіперкінетична, подвійна гіплегія, атонічно-астатична. Загальна характеристика психічного розвитку дітей з ДЦП.

Критерії оцінювання роботи студентів

Оцінка 5. Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.

Оцінка 4. Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

Оцінка 3. Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні

	<p>формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.</p> <p>Оцінка 2. Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.</p> <p>Оцінка 1. Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізень на заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Викладач ставить студентам систему вимог та правил поведінки студентів на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт. Все це гарантує високу ефективність освітнього процесу і є обов'язковою для студентів.</p> <p>Підсумкова семестрова оцінка за 100 бальною шкалою шляхом додавання підсумкової семестрової модульної оцінки (max – 60 балів) та екзаменаційної оцінки (max – 40 балів) і за шкалою оцінювання переводиться в оцінку ECTS і за національною шкалою.</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», з урахуванням норм Положення «Про академічну свободу та академічну доброчесність в Центральноросійському державному університеті імені Володимира Винниченка» (затверджене вченою радою, протокол №2 від 30.09.2019; №10 від 07.02.2022).</p> <p>Індивідуальна траєкторія розвитку студента. Студент має право деякі теми вивчати через різноманітні альтернативні освітні платформи, проходити вебінари та тренінги з тем, які розглядаються при вивченні дисципліни. При успішному проходженні альтернативного навчання студент пред'являє офіційний документ (сертифікат, посвідчення тощо) та під час заняття презентує здобутий досвід для інших студентів групи. Оцінюється доповідь студента.</p>
<p>Інформаційне забезпечення</p>	<p>Гугл-клас</p>
<p>Матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Аудиторія теоретичного навчання, проектор, ноутбук, смартфон, наукова література, презентаційні матеріали</p>